

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

8 duben 2009
71. ročník

Environmentální výchova na Střední škole řemesel
a služeb Velké Meziříčí

Jehněčímu se na Valašsku
začíná dařit

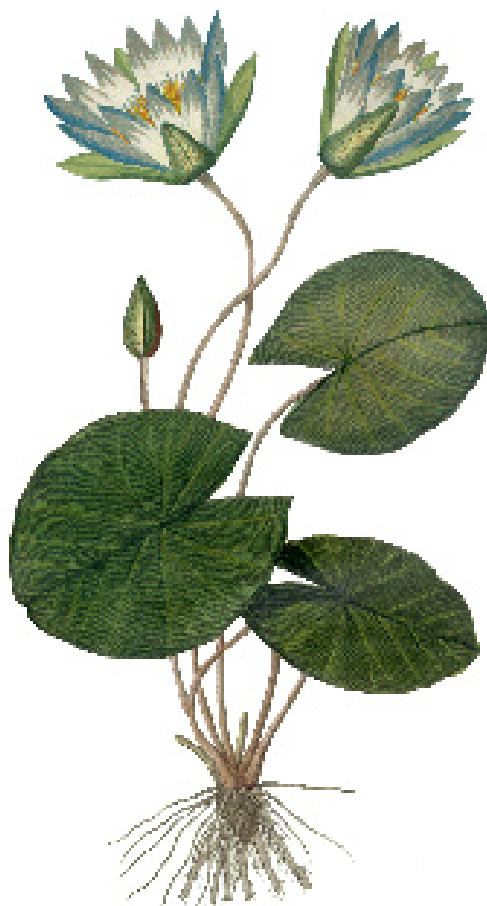
Prichádza jar ...

Slovensko-írska
turfová spolupráca

Starostlivosť o talenty
sa vyplatí

Lesnické školství

Květnové zasedání Europea International

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA VE VELKÉM MEZIRÍČÍ str. 5

SLOVENSKO-ÍRSKA TURFOVÁ SPOLUPRÁCA str. 18

OCENENIE SÚŤAŽI str. 18

PLES V OPOČNĚ str. 20

PRICHÁDZA JAR ...

Je tu jar. Začína sa vždy dňom jarnej rovnodennosti a je spojený s veľkonočnými sviatkami. Veľkonočná nedela je prvá nedela po nasledujúcom splne mesiaca po jarnej rovnodennosti. Preto je termín veľkonočných sviatkov pohyblivý. Nikdy nie sú pred 21. marcom.

Korene veľkonočných sviatkov siahajú až k starým kultovým roľníckym obradom našich predkov, zameraných na oslavu a znovuzrodenie prírody. Prelínajú sa tu prvky z obdobia staroslovanského s kresťanskými tradíciami. Pred

príchodom jari, na Smrtnú nedeľu, sa vynáša Morena – Kyselica. Figurínu obalenú slamou a oblečenú do ženských šiat nosili dievčatá po chotári a následne ju hádzali do vody, aby neškodila. O týždeň neskôr, na Kvetnú nedeľu, chodili so spevom dievčatá s letečkom. Nosili symbol nádeje zrodu nového života – rozkvitnutú vrbovú halúzku ozdobenú stužkami a výduškami vajec.

Už naši predkovia považovali vajíčka za symbol plodnosti, nádeje, obnovenia a nepretržitosti života. Ich obľúbený tvar predstavuje súdržnosť, útulnosť, pohodu a pokojné plynutie udalostí. Pre toto obdobie boli typické aj niektoré jedlá, napríklad prívarky z mladej zeleniny mali upevniť zdravie a silu.

Vo veľkonočnej tradícii mala veľký obradný význam voda. Na Veľký piatok sa chodili pred východom slnka ľudia umývať do potoka a starým a chorým prinášali túto vodu domov. Vode sa pripisovali v tento deň omladzujúce a uzdravujúce účinky. Veľký piatok sa svätí ako jeden z najväčších sviatkov roka. Obedovali sa dlhé šúľance s makom, aby na obilí narástli veľké klasy. V tento deň sa nič nesadilo ani nesialo, zem sa nemohla pohnúť. Biela sobota patrila vareniu a príprave obradných jedál. Sviatočné príbytky

zdobia – veľkonočný baránok ako symbol obete a maľované vajíčka ako symbol nového života.

V niektorých krajoch Slovenska sa varili vajíčka v cibuľových šupách alebo v ozimínach, aby získali okrovú alebo zelenú farbu. Zelená farba navodzuje harmóniu, pocit sympatie a pohody. Žltá zabraňuje duševnej únave a vyvoláva pocit radosti a slobody. Oranžová obnovuje energiu, podporuje sebaúctu a vzbudzuje radosť zo zmyslových

zážitkov. Ružová uvoľňuje, vzbudzuje lásku, nehu, prináša pocit šťastia. Svetlá modrá dodáva pokoj a inšpiruje. Biela uzdravuje.

Veľkonočný pondelok patril šibačke a oblievačke. Každá žena a dievka mala byť vyšibaná, aby neoprašivela a popolievaná, aby sa jej vyhla každá choroba.

Milí čitatelia, želim Vám príjemné a radostné prežitie veľkonočných sviatkov aj s ich symbolmi. Veď prišla jar a s ňou opäť nádej na niečo nové. Po tohtoročnej dlhej zime nech Vás veľkonočné zvyky a obyčaje dvojnásobne potešia.

PaedDr. Anna Sandanusová
Katedra zoológie a antropológie UKF v Nitre

KONTROLA PODMÍNĚNOSTI (CC) V ROCE 2009 V ČR

Rok 2009 je pro českou zemědělskou veřejnost zlomový. Po období školení, přednášek a seminářů začalo platit to, čeho se zemědělci obávali. Někteří více, někteří méně. Tímto rokem totiž vstoupil v platnost systém kontroly podmíněnosti – mezi zemědělskou veřejností známější jako systém CC.

Myslím, že je vhodné připomenout, že systém kontroly podmíněnosti nezahrnuje pouze kontrolu vybraných článků nařízení a směrnic (SMR), ale že jeho součástí je i kontrola dodržování standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC).

Systém se bude týkat zemědělců – fyzických a právnických osob, kteří žádají o přímé platby v rámci Programu rozvoje venkova (PRV), jiné platby a dotace, pro jejichž poskytnutí je podmínkou plnění standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy. V souladu s článkem 19 nařízení Komise (ES) č. 1975/2006 se do kontrol podmíněnosti pro opatření osy II Programu rozvoje venkova zahrnují i minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin.

Zemědělci nemusí od 1.1. 2009 dodržovat všech 19 směrnic, ale pouze prvních 9. Kontrola a dodržování dalších

směrnic a nařízení bude probíhat tak, jak probíhalo zavádění směrnic ve starých zemích EU tzn. postupně, během let (2005, 2006, 2007). V České republice byl proces přijímání směrnic stanoven roky 2009, 2011, 2013. Podařilo se totiž vyjednat posunutí dodržování směrnic welfare o dva roky oproti původní verzi, což dává zemědělcům šanci lépe se vyrovnat se stávajícími problémy. Tabulka uvádí, které směrnice platí od 1.1. 2009.

Kontrolou dodržování jednotlivých směrnic byly pověřeny organizace, které v současné době provádí kontrolu národní legislativy v daných oblastech. (ČIŽP – Česká inspekce životního prostředí, ČPI – Česká plemenářská inspekce, ÚKZÚZ – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, SRS – Státní rostlinolékařská správa).

Myslím si, že je to rozumné řešení, protože kontrolní otázky a body jsou vybrány právě z české legislativy. S postupným

1	Životní prostředí	Směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků.
2	Životní prostředí	Směrnice Rady 80/68/EHS ze dne 17. prosince 1979 o ochraně podzemních vod před znečištěním způsobeným určitými nebezpečnými látkami.
3	Životní prostředí	Směrnice Rady 86/278/EHS ze dne 12. června 1986 o ochraně životního prostředí a zejména půdy, jsou-li čistírenské kaly používány v zemědělství.
4	Životní prostředí	Směrnice Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 týkající se ochrany vod proti znečištění způsobenému dusičnany ze zemědělských zdrojů.
5	Životní prostředí	Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.
6	Veřejné zdraví, zdraví zvířat a zdraví rostlin	Směrnice Rady 92/102/EHS ze dne 27. listopadu 1992 o identifikaci a evidování zvířat.
7	Veřejné zdraví, zdraví zvířat a zdraví rostlin	Nařízení Komise 2629/97 ze dne 29. prosince 1997 stanovující podrobná pravidla pro implementaci Nařízení Rady 820/97 týkající se ušních známek, vedení registrů a pasů v rámci systému identifikace a registrace skotu.
8	Veřejné zdraví, zdraví zvířat a zdraví rostlin	Nařízení 1760/2000 Evropského parlamentu a Rady ze dne 17. července 2000 ustanovující systém pro identifikaci a registraci skotu v souvislosti s označováním hovězího masa a produktů z hovězího masa, které ruší Nařízení Rady (ES) č. 820/97.
8a	Veřejné zdraví, zdraví zvířat a zdraví rostlin	Nařízení Rady (ES) č. 21/2004 ze dne 17. prosince 2003 o stanovení systému identifikace a evidence ovcí a koz a o změně nařízení (ES) č. 1782/2003 a směrnic 92/102/EHS a 64/432/EHS.

zaváděním dalších směrnic přibudou i další kontrolní organizace (SVS – Státní veterinární správa, ÚSKVBL – Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv, SZPI – Státní zemědělská potravinářská inspekce).

Systém kontrolních bodů, otázek vypracovaly jednotlivé organizace. O konečné podobě diskutovala zemědělská veřejnost prostřednictvím svých zástupců z Asociace soukromého zemědělství, Agrární komory, Zemědělského svazu za přítomnosti pověřených dozorových organizací. Původní rozsah kontrolních bodů se po diskuzích ustálil na čísle 29 za výše vyjmenované směrnice. Za všechny směrnice se uvažuje s počtem 76. Toto číslo je poměrně nízké v porovnání s jinými státy EU, kde je rozsah kontrolních bodů od 99 do 308. Počet kontrolních bodů je věcí každého státu. Doufejme, že nám nízký počet nebude vytýkán.

Kontrola GAEC probíhá stejným způsobem a podle pravidel, jakými probíhala doposud. Kontrolou dodržování je pověřen SZIF – Státní zemědělský intervenční fond. Do budoucna se chystá úprava GAEC a jeho rozšíření o některá kritéria tak, aby lépe plnil a vystihoval zásady dobrého zemědělského a environmentálního stavu.

Výběr podniků ke kontrole má svá stanovená pravidla. 20–25 % podniků bude vybráno náhodným výběrem, 75–80 % podniků na základě analýzy rizika. Každý dozorový orgán má stanovená vlastní kritéria pro analýzu rizik. Rizikové faktory vycházejí ze zkušeností získaných při výběrů subjektů ke kontrole národní legislativy. Pro rok 2009 jsou již v centrálním systému vybrány podniky ke kontrole na základě uvedeného systému výběru.

Počet podniků vybraných ke kontrole by měl být nejméně 1 % dle směrnic EU, pokud není stanoveno jinak. Například u chovu skotu je stanovena výše 10 % hospodářství, u ovcí 3 %.

Kontroly by měly být harmonizovány tak, aby nedocházelo k duplicitním kontrolám. (Např.: označování může provádět ze zákona ČPI i SVS). Kontroly jsou zpravidla ohlášeny, a to 14 dní předem.

O kontrole je sepsán protokol, ke kterému se může kontrolovaná osoba vyjádřit. Může vznést námitky, které jsou standardním způsobem řešeny. Uzavřený a vyřešený protokol bude dál podstoupen agentuře SZIF. Celkové procento snížení plateb stanoví SZIF součtem bodových hodnocení za jednotlivé oblasti (GAEC, SMR). V případě, že byl subjekt hodnocen i na Minimální požadavky v rámci agroenvironmentálních opatření, je toto snížení uplatněno pouze pro podpory pobírané v rámci opatření osy II PRV. Nemá však mít vliv na výši přímé platby.

Jistě by se dalo psát podrobně o celém systému, o způsobu výpočtu sankcí, ale to není nutné. Všechny fyzické a právnické osoby podnikající v zemědělství dostaly informační brožuru, kde jsou podrobně vysvětleny a na příkladech ukázány jednotlivé kontrolní body a systém hodnocení. Přejeme zemědělcům, aby se s novým systémem vyrovnali a aby postihů bylo co nejméně.

Ing. Petr Klement
Regionální pracoviště ÚZEI Jihlava

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

na SŠ řemesel a služeb Velké Meziříčí

Když Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhlásilo koncem ledna t.r. rozvojový program „Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) ve školách v roce 2009“, podala žádost o poskytnutí finančních prostředků i naše škola, Střední škola řemesel a služeb Velké Meziříčí.

Vyhlášením tohoto programu je realizováno usnesení vlády č. 1048/2000 o Státním programu EVVO v ČR a úkoly obsažené v jeho Akčním plánu na období 2007–2009. V rámci rozvojového programu na podporu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty jsou poskytovány dotace mateřským, základním, středním a základním uměleckým školám. Mezi podporované aktivity patří zejména tvorba, vyhodnocování a aktualizace školního programu EVVO, tvorba školních projektů EVVO realizovaných v souladu se

školními vzdělávacími programy, materiální vybavení školy pro EVVO a další vzdělávání v této oblasti.

Naše škola se nezapojuje do aktivit v oblasti ekologie poprvé. V loňském školním roce obdržela škola dotaci (66 % finančních prostředků) na projekt „Využívání získaných znalostí a dovedností z oblasti životního prostředí v provozu školy a v praktickém životě“ v celkové hodnotě téměř 150 tisíc Kč. Tento projekt úzce souvisí s projekty

IQ AUTO a ENERSOL, do nichž je škola také aktivně zapojena především v oblasti podpory obnovitelných zdrojů energie a snižování emisí v dopravě.

ENERSOL 2009

Projekt ENERSOL, původně v letech 2000–2004 společný program šesti evropských zemí, je od r. 2004 realizován v české verzi. Česká republika se tímto projektem přihlásila k myšlence vzdělávat mladou generaci v oblasti jednotlivých forem alternativní energetiky.

Již pátý ročník tohoto programu ENERSOL EVVO 2009 se uskutečnil 24. února ve Žďáru nad Sázavou. Naši školu reprezentovali dva žáci – Josef Nožička (projekt Fotovoltaická elektrárna na RD) a Stanislav Bílek (Návrh na využití vodní energie). Koordinátorem projektů byl Ing. Josef Mejzlík. Žák třetího ročníku oboru Opravář zemědělských strojů Stanislav Bílek v tomto kole zvítězil a ve dnech 26.–27. března reprezentuje kraj Vysočina v celostátním kole soutěže v Kladně.

Ředitelka školy Ing. Alena Vodová a koordinátorka projektů Ing. Vlasta Trnková zpracovaly projekt „Učíme se v přírodě“, jenž by měl být realizován v období květen – listopad 2009. Hlavním záměrem realizace všech ekologických projektů byla a je motivace žáků k aktivní ochraně přírody i k ekologickému chování a myšlení, protože znalosti přírody a její aktivní ochrana by měly být součástí všech stupňů všeobecného vzdělání.

Ohlédnutí za loňským projektem

Projekt „Využívání získaných znalostí a dovedností z oblasti životního prostředí v provozu školy a v praktickém životě“ byl zaměřen na prohlubování poznatků v EVVO, které mohou žáci uplatňovat v profesním i osobním životě. Osvojení ekologicky šetrného způsobu života a vědomí odpovědnosti k přírodě bylo nejen cílem tohoto projektu, ale je i dlouhodobým záměrem ekologické výchovy a vzdělávání na naší škole. Ekologická výchova je realizována v rámci učebních osnov i školních výukových programů předmětů základy ekologie, základy přírodních věd, základy zemědělské výroby, potraviny a výživa a technologie. Projekt se promítl ve výuce oborů Automechanik, Opravář zemědělských strojů, Provoz služeb, Kuchař-číšník pro pohostinství, Elektrikář i do nastavbového studia oboru Podnikání.

Ekologizace provozu školy byla realizována především propagací úspor elektrické energie a vody a třídění odpadů mezi všemi žáky i zaměstnanci školy, všechny třídy byly vybaveny barevnými koši na třídění odpadů. Dále byla

zkvalitněna výuka používáním nově nakoupených učebních pomůcek v celkové hodnotě více než 11 tisíc Kč.

Žáci oboru vzdělání Kuchař-číšník využili nově nabyté vědomosti v praxi (bio-jídelničky, přípravy pokrmů racionální výživy, ochutnávky a propagace zdravých pokrmů při společenských a kulturních akcích školy).

V průběhu realizace projektu (březen – srpen 2008) bylo uskutečněno 6 exkurzí, kterých se zúčastnilo 242 žáků a 12 pedagogických pracovníků školy. Byly navštíveny ekofarmy v Sasově, Jihlavě a Ratibořicích, přírodní park Balinské údolí, přírodní památka Šebek a centrum ekologické výchovy Chaloupky. Exkurze na farmách ekologického hospodaření ukázaly přednosti a význam ekologického hospodaření. Je stále více zřejmé, že ekologické zemědělství a produkce biopotravin není pouze módním trendem, ale jde o stabilní a perspektivní podnikatelskou možnost pro zemědělce i potravináře. Počet výrobců biopotravin neustále roste (v současné době více než 400 subjektů) přímo úměrně poptávce po těchto potravinách (ekologicky se dnes hospodaří na téměř 8 % celkové výměry zemědělské půdy). Exkurze na zajímavá přírodní místa regionu pomohly zajímavým a žáky tolik oblíbeným způsobem nejen poznat své okolí, ale především formovat ekologicky správný vztah k přírodě i všem jejím složkám.

Vyhodnocení projektů a prezentace výsledků v rámci školy, města i regionu je významnou složkou všech současných i budoucích projektů a může být příkladem pro užší spolupráci s jinými školskými zařízeními kraje i na celostátní úrovni.

Střední škola řemesel a služeb Velké Meziříčí má v oblasti ekologie tyto priority, které jsou začleněny i do ekologických projektů dotovaných státem:

- Prostřednictvím vzdělávání, projektů a programů v oblasti ekologické výchovy vytvářet ekologické vědomí a správné postoje k životnímu prostředí, pěstovat vytváření hodnotových orientací žáků.
- Vést učitele k zajištění ekologické výchovy nejen v předmětech přírodních věd, ale například i v předmětech dějepis, občanská nauka, psychologie a estetická výchova. Umožnit jejich další vzdělávání v této oblasti.
- Zlepšit poznávání přírody a vztahy k životnímu prostředí (vycházky, exkurze). Učit smyslovému a citovému vnímání přírody jako celku.
- Obohacovat školní knihovnu o ekologickou literaturu a metodické materiály k ekologické výchově, pokračovat v rozvíjení spolupráce školy a okolí v oblasti ekologické výchovy, realizovat praktickou environmentální výchovu na škole. V průběhu vzdělávání poskytnout žákům znalosti,

dovednosti a návyky potrebné pro ochranu životního prostředí a pochopení principů trvale udržitelného rozvoje.

- Strukturací učiva a různými aktivitami ovlivňovat způsob myšlení, rozvíjení samostatnosti a tvořivosti i s odbornou praxí a celkový vývoj osobnosti ve smyslu trvale udržitelného rozvoje. Podněcovat aktivity a tvořivost k žádoucímu jednání, ovlivňovat žáky ve vztahu k příro-

dě, odpovědnosti za jednání vůči prostředí, ohleduplnosti a spolupráci v mezilidských vztazích. Působit na utváření hierarchie životních hodnot a celkového životního stylu ve smyslu potřeb udržitelného rozvoje.

Ing. Vlasta Trnková
SŠ řemesel a služeb Velké Meziříčí

STAROSTLIVOSŤ O TALENTY SA VYPLATÍ

(Niekoľko poznámok k príprave študentov na obhajobu práce SOČ)

Stredoškolská odborná činnosť je súťaž talentovaných stredoškôľakov v riešení odborných problémov v 17 (v SR) alebo 18 (v ČR) vedných odboroch. Súťažiaci napíše písomnú prácu v zvolenom odbore, ktorej výsledky potom obhajuje pred odbornou hodnotiacou komisiou.

Práve blížiac sa krajské a celoštátne prehliadky Stredoškolskej odbornej činnosti na Slovensku aj v Čechách pripomínajú nielen súťažiacim, ale aj ich konzultantom, že na obhajobu a prezentáciu predloženej práce je potrebné sa dôkladne pripraviť. Investícia do starostlivosti o talentových žiakov, vrátane prípravy obhajoby stredoškolskej odbornej činnosti sa mnohonásobne vyplatí.

Preto predkladáme niekoľko základných pravidiel dobrej prezentácie.

- Uvedomte si, komu svoju prácu a jej výsledky prezentujete a stanovte si realistický cieľ prezentácie.
- Vysvetlite, čo vás viedlo k voľbe práve tejto témy práce.
- Vysvetlite ciele a metodiku práce.
- Svoje zistenia, tvrdenia, výroky doložte faktami a zaujímavými detailmi – ale pozor, niekedy menej je viac.
- Pomocou obrázkov, náčrtov, grafov vytvárajte základný náhľad na danú problematiku. Vizualizujte iba tie najdôležitejšie výpovede.
- Vizualne pomôcky vytvárajte atraktívne, uvedomte si, že jasnosť a pravdivosť má prednosť pred krásou a show.
- Niektoré problémy iba načrtnite, čím vytvoríte priestor na diskusiu a ich podrobnejšie vysvetlenie.
- Uvedomte si, že čím je prezentácia kratšia, tým dôležitejšie je si ju vopred precvičiť.

Je dôležité, aby prezentujúci pôsobil sústredene, presvedčivo, uvoľnene. Čo najviac prekáža publiku na prednášajúcom?

- Neexistujúci zrakový kontakt.
- Nesústredený, ale príliš strnulý pohľad.
- Nervózne prechádzanie sa sem a tam, ale aj škrobené a kŕčovité postávanie na jednom mieste.
- Príliš rýchly, ale tiež pomalý a monotónny výklad.
- Dlhotrvajúce a nezaujímavé čítanie z pripravených poznámok.

- Odvádzanie pozornosti publika pohrávaním si s ukazovátkom, perom a pod.
- Popoťahovanie sa za časti oblečenia, upravovanie šperkov, ozdôb, účesu a pod.
- Nezájmem prezentujúceho o reakcie (verbálne aj nonverbálne) publika.

Podľa amerického psychológa Alberta Mehrabiana prednášajúci pri prezentácii vysielal 55 % nonverbálnych signálov, 38 % hlasových signálov a iba 7 % z celkového pôsobenia pripadá na slová. Preto je potrebné zvážiť každé vypovedané slovo. Trému z prednesu odstránime aktívnym zrakovým kontaktom s vybraným poslucháčom. Počas prezentácie je potrebné vystriedať tento očný kontakt so všetkými prítomnými. Úspešná bude taká prezentácia, počas ktorej bude prednášajúci vysielat signály svojej kompetentnosti:

- Vzpriamený a frontálny postoj (tvárou k poslucháčom), nie úplne v strede pódia – pravákom sa odporúča vľavo od prezentovaného obrazu.
- Otvorené a zrozumiteľné gestá, ruky voľne visiace pozdĺž tela alebo vložené do seba pred sebou nad úrovňou pásu.
- Prírodné a sebaisté vystupovanie, názorná gestikulácia a usmerňovanie pozornosti publika.
- Prívetivá a živá mimika, dôveru vyžarujúci výraz tváre, primeraný očný kontakt.
- Využívanie hlasového fondu, prírodné tempo reči, vhodné zaraďovanie dramatických páuz, používanie rečnických otázok.
- Využívanie priestoru a vzdialenosti medzi komunikujúcimi.

Problematikou verbálnej komunikácie sa budeme zaoberať v niektorom z najbližších čísel nášho časopisu. Želáme Vám veľa úspechov na školských aj krajských prehliadkach Stredoškolskej odbornej činnosti.

PaedDr. Anna Sandanusová
Katedra zoológie a antropológie UKF v Nitre

KVĚTNOVÉ ZASEDÁNÍ EUROPEA INTERNATIONAL

EUROPEA INTERNATIONAL – evropská asociace zemědělských vzdělávacích zařízení už není našim čtenářům neznámým pojmem. O její činnosti nás pravidelně informuje paní ředitelka VOŠ a SZeŠ Benešov PaedDr. Bc. Ivana Dobešová, která v tomto sdružení Českou republiku zastupuje. A protože Česká republika je koordinátorem květnového mezinárodního setkání, které se koná u nás, je důležité, abychom se více dozvěděli o organizaci Europea, o našem členství a především o významné akci, která se uskuteční ve dnech 19. – 23. května 2009 v Benešově, na Konopišti, v Humpolci, v Třeboni a v Praze. Slovo má PaedDr. Dobešová.

První kroky k Europei...

Naše škola má od r. 2000 velmi široké kontakty po celé Evropě. Dá se říci, že jsme měli to štěstí, že jsme spolupracovali právě se zahraničními školami, z nichž některé byly národními koordinátory organizace Europea International. Zajímali jsme se o tuto organizaci a v r. 2002 jsem byla přizvaná na zasedání Europea, které se konalo v Dánsku. Tehdy jsem musela toto pozvání, bohužel, odmítnout, ale od té doby jsem dostávala zprávy ze všech zasedání a věděla jsem, že je to přesně to, co by mělo nás české školy spojit s Evropou. A proto jsem v momentě, kdy už byl na spadnutí náš vstup do Evropské unie, vyvíjela iniciativu právě přes tyto naše zahraniční kontakty – zda bychom nemohli být na některá ta jednání oficiálně pozváni.

To se podařilo! Předpokladem ale bylo, že jsme nezisková organizace, že zastupujeme školy v celé republice, že náš zřizovatel nám dá k tomuto souhlas... Strávili jsme tedy Vánoce mezi rokem 2004 a 2005 překlady dokumentů Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru, překlady naší zřizovací listiny a zároveň také jednáním s naším zřizovatelem, jestli nám dá schválení, že můžeme do takové organizace vstoupit. A podařilo se, na jaře 2005 jsme byli pozváni na zasedání do Lucemburku. Na tomto našem prvním setkání jsme představili Českou republiku, český vzdělávací systém, představili jsme i způsob praktické výuky, která je v každé zemi řešena jinak. Už v Lucemburku nám bylo naznačeno, že dokumenty a materiály, které jsme poslali, jsou v pořádku a pokud budou ostatní členové souhlasit, budeme na podzimním zasedání přijati za řádného člena. A to se také v Bristolu na podzim r. 2005 stalo.

To bylo pro mě velmi potěšující, protože jsem zjistila, že tam byly i jiné země – čekatelské země, které čekaly i několik let, a ještě nebyly přijaty, protože neměly třeba v pořádku dokumenty a všechny náležitosti pro vstup... Vyplatila se nám zkušenost, že lépe je vše udělat na poprvé pořádně, než něco opravovat.

Od té doby jsme tedy řádnými členy Europea International, tzn. podílíme se aktivně na zasedáních a všech dalších akcích. Europea je organizací zastupující vzdělávací neziskové organizace, jsou to většinou střední školy a vyšší školy v celé Evropě, které působí v oblasti zemědělství. A proto jsme velice rádi, že můžeme zastupovat Českou republiku, protože otázky, které se na jednáních řeší, jsou věci, které nás vždy s menším či větším časovým zpožděním potkají a je lépe na to být připraveni. Musím tedy říci, že vstup do Europei určitě pomohl nejen naší škole, ale i celé naší republice. Snažíme se všechny informace předávat dál naší Asociaci a tak otevřeně komunikovat se všemi školami. A už se nám podařilo v průběhu posledních tří let vyslat několik družstev na setkání evropské zemědělské mládeže do Norska, na pracovní setkání mladých zemědělců do Rakouska, takže studentům zemědělských škol, kteří vycestovali, se opravdu rozšířily možnosti navázat nové kontakty a poznat své vrstevníky, ale i poznat trendy vzdělávání v jiných zemích. Myslím si proto, že to byl jednoznačně dobrý krok.

Ale se vším jsou spojeny i úkoly. Europei International vždy předsedá ta země, která předsedá v rámci EU. Setkáváme se jednou za půl roku, zasedání se skládá z pracovní části, které má vždy nějaké nosné téma, jednání jsou doprovázeny workshopy, navazují exkurze do zemědělských podniků, do výroby spojených se zemědělskou produkcí.

Když bylo známo české předsednictví v Radě Evropské unie, uvědomili jsme si, že nám to přinese i předsednictví v rámci Europei, což si myslím, že je nádherné! Ale přineslo nám to i spoustu starostí. Už v r. 2007 jsme začali jednat s příslušnými ministerstvy, začali jsme také jednat s naším zřizovatelem, projednávali jsme možnosti organizace, ale také možnosti financování celého zasedání Europea International v České republice. Naš zřizovatel i ministerstva k tomu přistoupily velmi vstřícně, pochopily, že je to akce, kde se může Česká republika velmi dobře prezentovat na mezinárodní úrovni a ukázat nejenom zemědělské školství jako takové. Myslím si, že i když v současnosti procházíme celou řadou změn, tak české zemědělské školství má mož-

nost se porovnávat s jinými zeměmi, má dobrý kredit, má dobrou úroveň, a proto je prestižní ukázat Evropě, jaká výše vzdělávání tady je.

Co na zasedání připravujeme?

Hlavní akce, zasedání Europei, se uskuteční v Golf Resortu Konopiště, jak už bylo v úvodu napsáno – 19.–23. května. Jarní zasedání jsou většinou věnována oblasti dalšího rozvoje, ale také studentům, a tak se obvykle pořádají různé workshopy, nebo různá mistrovství. A my jsme to pojali ve stylu mistrovství a spolu s ministerstvem zemědělství jsme připravili tři šampionáty. Obecně se jmenují evropské šampionáty zemědělské mládeže. Jeden šampionát bude probíhat zde v Benešově, chystáme soutěž ve floristice v areálu naší školy, v Humpolci bude probíhat na školním statku a ve škole agrosoutěž a v Třeboni připravují rybářskou soutěž. Líbí se mi pojetí, se kterým školy k šampionátům přistoupily, ze dvou třetin bude odborné, z jedné pak praktické, trochu oddychové. Např. v Humpolci zařadili také ruční dojení a sekání kosou, rybáři budou soutěžit i v chytání ryb, u nás v Benešově jsme odbornou část spojili s módní přehlídkou.

O evropské soutěži ve floristice na naší škole mohou informovat více. Šampionát se skládá z několika částí – soutěžící zhotoví vazbu ze suchých rostlin do reprezentačních prostor, potom bude jedno překvapení, dále zařadíme i poznávání rostlin a hlavní částí bude vazba svatební kytice. A my jsme si řekli, že je škoda, aby nám 20 kytic (soutěžit bude 20 týmů) jen tak uschlo, tak jsme oslovili zdejší módní salon a ten nám zapůjčil 20 svatebních šatů. Udělali jsme na škole konkurs, děvčata se v šatech vyfotografují, každý tým pak dostane jednu nevěstu (fotografii zašleme předem elektronicky) a nadiktuje si materiál, který bude k vazbě svatební kytice potřebovat. Vše vyvrcholí závěrečnou módní přehlídkou s našimi děvčaty jako nevěstami, která je určena i veřejnosti.

Nad šampionáty převzal patronát pan ministr Gandalovič, ministerstvo zemědělství financuje chod těchto soutěží a ceny pro vítěze. Pokud by se do každé soutěže přihlásilo méně týmů než 20, vyzveme i české školy na doplnění, aby využily této jedinečné příležitosti.

Hlavní zasedání Europei bude, jak už bylo řečeno, v Golf Resortu Konopiště. Jako nosné téma přednášek a diskuzí jsme zvolili „další trendy v zemědělském vzdělávání“, ať už v počátečním nebo v celoživotním. Chceme se zamýšlet nad lepším uplatněním našich absolventů, a to i v jiných oblastech, než jenom v prvovýrobě. Máme představu, že první den by se uskutečnily hlavní přednášky našich významných představitelů, kteří do zemědělského školství mají co hovořit. Za oblast regionálního školství (zasedání se koná pod

patronací hejtmána SČ kraje) vystoupí někdo za SČ kraj, oslovili jsme rovněž prof. Slavíka z Institutu vzdělávání a poradenství ČZU, dále představitele ministerstva zemědělství, Ing. Husovou za Národní ústav odborného vzdělávání. A protože máme zvoleného nového prezidenta Europei (z Holandska), chceme požádat i jeho o informace, kam on bud směřovat tuto asociaci.

V odpoledních hodinách vezmeme účastníky zasedání do všech rezortů, které si myslíme, že jsou v současné době aktuální pro zaměstnanost, tj. oblast potravinářství, agroturistika a pak to, co je tady velká popelka – golf. Druhý den by měly navazovat (na téma prvního dne) workshopy, mělo by dojít ke srovnání, jak ty jednotlivé otázky, které se řeší u nás, se řeší v jiných zemích. Z diskuzí závěrečné výstupy. V odpoledních hodinách chceme navštívit zemědělské podniky a po té využít módní přehlídku v závěru floristické soutěže a vzít tam všechny delegáty.

Poslední den vezmeme účastníky zasedání a soutěžící na prohlídku Prahy, průvodci v jednotlivých autobusech budou naši studenti. Ve 14.00 se všichni sejdeme na ministerstvu zemědělství, kde nás přijme pan ministr Gandalovič, předá ceny vítězům, a po rautu je přislíbeno přijetí na ministerstvu školství jeho panem ministrem.

Hlavní večer uzavřeme na Konopišti, kde čekáme také oficiální hosty, dojde tu i předávání předsednictví mezi Českou republikou a Švédskem. Další den hosté odjíždějí. Naše předsednictví bude trvat do června, ale to hlavní – zasedání – bude už za námi!

Tak to je Europea!

Europea International pochopila svou sílu a snaží se mít vliv i v Bruselu. Snaží se zvýšit prestiž zemědělského školství, protože to, co pozorujeme v české společnosti se objevuje i v západní společnosti a každý, kdo v zemědělském školství působí, ví, že je to velmi důležitý sektor, který se neoprávněně opomíjí, protože trendy společnosti se nastavily trochu jinak. Ale bez zemědělského vzdělávání společnost existovat nemůže, všichni víme, že odborníky potřebujeme.

Náš absolvent už nebude pouze v prvovýrobě a i tato konference by měla přinést podněty, kam tu výchovu a vzdělávání vést, zjistit, co bude v dalších letech to aktuální.

Na národní úrovni pracuje Europea s ministerstvy školství a zemědělství, je tady vzájemná provázanost. Je brána jako instituce, se kterou je potřeba komunikovat. A v tom je síla zemědělských škol.

akr

STÁJE S DOJNÝM SKOTEM NEOPUSTÍME

Uplynulo necelých 5 roků od našeho vstupu do EU. Od vstupu, který jsme my, čeští zemědělci podpořili. Podpořili, ale se zlou v dalším vývoji potázali. Netušili jsme tenkrát, co s námi udělají podmínky, které podepsal tehdejší premiér Špidla.

Teď už to ale víme. Vyrábíme polovinu vepřového masa. Z cukrovarnické velmoci jsme se stali dovozovou zemí a náš tehdejší největší cukrovar v Hrochově Týnci vypadá jako Stalingrad po bombardování. Z našich polí zmizel len, brambor pěstujeme takřka polovinu. Stejně to je se zeleninou a ovocem. Naše stáje se vyprazdňují, po pádu prasat (meziročně o 20 %) jsme na počátku pádu klíčového oboru agrární soustavy – dojného skotu.

Ilustrační foto

Zásadním a hlavním důvodem pozvolného odumírání českého zemědělství jsou dramaticky rozdílné podmínky, za kterých hospodaříme my a za kterých hospodaří naši kolegové ve staré patnáctce. Prý se mají vyrovnat v roce 2013. Budeme čekat a další čtyři roky pozvolna umírat? Věříme tomu, že se skutečně vyrovnají? Proč se ale znovu prohloubily při zdravotní prohlídce? Proč nemůžeme, stejně jako naši kolegové ze staré patnáctky, použít článek 68 na pomoc dojenému skotu už letos? Proč vůbec, paní komisařka Marianne Fischer Boelová nazývá tuto politiku jako společnou?

Zhruba tato slova jsem pronesl k demonstrantům na velkém, více než osmítisícihlavém shromáždění v Praze 12. března. Této velké demonstrace se zúčastnili farmáři z Litvy, Slovinska a Slovenska, z Maďarska, Německa, Rakouska a Polska. Přitom ze dvou starých zemí přijeli tamní zemědělci podpořit naše zemědělce, a to zejména

pokud jde o nízké ceny za litr mléka. Němečtí kolegové nám dokonce předali půlmetrovou umělohmotnou krávu se znaky EU a názvem Feronika – férová kráva. Tato dojnice by měla dojit mléko za farmářskou cenu 40 eurocentů, aby už žádný farmář neprodělával. Máme ji na Agrární komoře a připomíná nám solidaritu zemědělců EU. Ti chápou naše problémy a jsou solidární, a to právě i přesto, že mají o něco lepší podmínky, protože od našeho vstupu do EU měli mnohem vyšší podpory.

Naše možnosti jsou dnes jenom dvě. Ta první – čekat a pod clonou jednání a slibů pasivně přihlížet pokračujícímu pádu našeho zemědělství. Druhá cesta – postavit se tomuto vývoji na otevřený odpor. Během demonstrace jsme se rozhodli zvolit druhou cestu. A jaké jsou naše možnosti? Je jich více, ale jenom jedna je opravdu účinná – do vyrovnání podmínek zastavit ratifikaci Lisabonské smlouvy! Máme podporu hlavy státu, prezidenta republiky Václava Klause. Jeho poslední věta v dopise, který mně napsal 4. února zní: „Chci přislíbit svoji pomoc v rámci ústavních kompetencí“.

Máme ale i podporu veřejného mínění, máme podporu většiny občanů této země. Není totiž jedno, zda potraviny dopadnou jako plyn. Necítíme ale dostatečnou podporu předsedajícího šéfa Rady ministrů zemědělství, našeho resortního ministra Petra Gandaloviče. Chceme od r. 2010 rovné podmínky. Žádáme o okamžité a účinné kroky k záchraně dojného skotu. Naše úsilí za dosažení stanovených dvou cílů nekončí, ale začínají.

Demonstrace nastartovala naši snahu neopustit stáje a neodejít ze zemědělství. Odmítáme totiž dál nečinně přihlížet svému pádu.

Jasně jsme také březnovou demonstrací ukázali, že jsou s námi solidární farmáři starých i nových zemí a osobním dopisem nás podpořil i prezident nevládních zemědělských organizací EU Jean-Michel Lemetayer.

Ing. Jan Veleba
Prezident Agrární komory ČR

VÁŽNE AJ ZÁBAVNE MEDZI PRIATEĽMI

V núdzi poznáš priateľa – hovorí staré slovenské porekadlo. Presvedčiť sa o priateľstve a dobrých vzťahoch, hlavne v čase, keď odbornosť vo zvolenom odbore prípravy nepatrí v spoločnosti medzi vyzdvihované, ba dokonca ani doceňované, poteší nielen žiakov družobných škôl, ale aj ich učiteľov.

Mlieko si zaslúži, aby sme sa mu za všetko dobré, čo z neho získavame na svojej ceste životom, rovnako dobrým odplatili.

Školy pripravujúce svojich absolventov do poľnohospodárstva sa dostávajú mimo centra záujmov žiakov, rodičov i spoločnosti. Celospoločenský záujem – nezáujem o poľnohospodárstvo a príbuzné odbory orientované na prvovýrobu zdravých potravín sa premieta aj do riešenia problémov okolo produkcie, nákupu a spory mlieka. Napriek niektorým rozdielom je riešenie týchto problémov jedným z najväčších kameňov zaťažujúcich poľnohospodársku prvovýrobu na obidvoch stranách hranice medzi SR a ČR. To, že je veľmi málo príležitostí počuť, či čítať niečo pozitívne o mlieku nie je iba súčasťou akcelerujúcej hospodárskej krízy, ale aj nahromadením ekonomických rozporov v poľnohospodárstve Slovenskej republiky, Českej republiky a celej Európskej únie.

Otvorenie súťaže za účasti vedúcej odboru školstva ÚNSK

Príjemným je preto zistenie, že aj medzi stredoškólakmi vyrastajú priaznivci mlieka, ktorí o mlieku a jeho získavaní vedia dosť, a ktorí sa neboja verejne tento vzťah a odbornosť prezentovať. Stredná odborná škola veterinárna v Nitre bola v tomto roku poverená organizovaním 14. ročníka krajskej „Súťaže o mlieku“. Napriek prudko klesajúcemu počtu škôl pôdohospodárskeho zamerania sa na základe výsledkov školských kôl zúčastnili žiaci z Nitry, Topoľčian a Levíc. Ako hostia sa súťaže zúčastnili aj žiaci zo SOŠ veterinárnej z Kroměříža a SOŠ veterinárnej, mechanizačnej a záhradníckej z Českých Budějovic. Takto sa stala krajská súťaž medzinárodným porovnaním vedomostí a zručností. Na vážnosti súťaži pridala i účasť vedúcej odboru školstva Nitrianskeho samosprávneho kraja p. Heleny Psotovej a viceprimátora mesta Nitra p.

Františka Baláza. Priebeh súťaže koordinovala a hodnotila krajská komisia menovaná krajským školským úradom pod vedením Doc. Ing. Tančina, DrSc. z Centra výskumu živočíšnej výroby v Nitre.

Už v prvý deň súťažiaci po vylosovaní poradia absolvovali vedomostný test a vo večerných hodinách s ďalšími žiakmi školy spoločnú prednášku zástupcov firmy SANO, a.s. – Ing. Drevenáka a Ing. Antola na tému Moderná výživa dojníc. Do diskusie k tejto téme sa podarilo zapojiť viacerých súťažiacich žiakov i diskutujúcich zo strany hostí. Druhý deň skoro ráno porovnávali súťažiaci svoje zručnosti pri vlastnom dojení v dojárni firmy RADAR, s.r.o. Zbehy. Ďalšie body získavali hodnotením kvality mlieka a v degustačných skúškach a pri laboratórnych skúškach surového kravského mlieka.

Pri počítaní bodov krajská komisia konštatovala, že vedomostná úroveň a praktické zručnosti súťažiacich boli v tomto ročníku na vyššej úrovni ako v ročníkoch predchádzajúcich. Pochvalu získali aj žiaci zo škôl v Kroměříži a v Českých Budějoviach, ktorí napriek krajskej príprave (neprešli cez školské kolá) viac krát bodovali vďaka svojmu aktívnemu prístupu a schopnosti bojovať. Zásadné problémy nemali ani s dvojjazyčnou komunikáciou.

Mlieko si zaslúži, aby sme sa mu za všetko dobré, čo z neho získavame na svojej ceste životom, rovnako dobrým odplatili – zaznelo pri vyhodnocovaní výsledkov. Všetci ste boli výborní, ale iba traja sa môžu postaviť na stupne víťazov. Pri tejto súťaži to boli Dominika Tvrdoňová a Martina Holicová zo SOŠV Nitra a Ľubica Bruchatá zo SOŠ Topoľčany. Tieto získali nielen diplomy, ale aj hodnotné ceny a možnosť postúpiť do celoslovenskej súťaže.

Škola, žiaci, učители i hostia z ČR dva dni žili v „kontakte s mliekom“. Vďaka patrí krajskej komisii, zamestnancom SOŠ veterinárnej v Nitre aj žiakom a učiteľom z Kroměříža a Českých Budějovic, ktorí pomohli vytvoriť priateľskú a zároveň súťažnú atmosféru. Ako priatelia sa zachovali i zástupcovia firiem, ktorí pomohli vytvoriť podmienky pre objektívnu súťaž – RADAR, s.r.o. Zbehy, AGRO TAMI, a.s. Nitra, AGROMONT v.o.s. Nitra a SANO a.s. Bratislava.

Ing. Jozef Cibik, CSc., SOŠ veterinárna Nitra

Foto 3. str. obálky – hostia z Kroměříža a víťaz Dominika Tvrdoňová

LESNICKÉ ŠKOLSTVÍ – NAD ČÍM JE TŘEBA SE ZAMYSLET!

Minulé časové období posledního decennia nutí k zamyslení, co jsme zlepšili, kde přetrvávají nedostatky, co je třeba udělat, aby současná generace lesnických studentů – ale nejen lesnických, ale celé mladé generace vůbec – zlepšila svoji mravní tvářnost, aby došlo k zformování osobnosti studentů, jejich morálních vlastností, vůle, charakteru i celkového vkusu žití. Ve svém příspěvku bych chtěl upozornit na několik stěžejních bodů.

Výchova žáků, učitelů, výchova na školách

Pojem výchova se obecně dělí na výchovu v užším smyslu jako cílevědomé působení v určitém okruhu jevů např. výchova návyků společenského chování. Dále se rozlišuje výchova v širším smyslu, kam řadíme výchovu k určitému povolání apod. V určitém smyslu zařazujeme do výchovy i vzdělání jako cílevědomou společenskou činnost v celé šíři rozumového, tělesného a estetického formování osobnosti.

Zatímco ve vzdělávání pokračuje vývoj mílovými kroky kupředu, zejména díky novým poznatkům v řadě oborů, díky přísunu nových možností informací, odborné literatury, ekonomickému zvýšení životního standardu obyvatel i možností poznávání jiných zemí, je pro mě stav výchovy v oblasti užší výchovy alarmujícím jevem.

Studenti jsou v řadě případů nevychovaní, bez elementárních znalostí slušného chování, chybí jim kultura vyjadřování a příkladů chybějící výchovy můžeme denně pozorovat tedy nejen ve školách. Chybějící vkus v oblékání – bílé tenisky s lesnickým sakem, kostkovanou košilí a dřínovými kalhoty – zde možné najít příklady i u dospělých českých lesníků na celosvětových Symposiích. Mnoho nevhodných oslovení u studentů, to je nedostatek výchovy v rodinách i v dalších skupinách dospělých, kteří musí nést také svůj díl osobní odpovědnosti a ne vyžadovat zázraky pouze od učitelů a vychovatelů. (Pamatuji období, kdy nošení lesnické uniformy byla čest a její nositel byl bez průtahů vpuštěn i na řadu různých společenských a výběrových akcí.)

Dalším negativním jevem je absolutní nedostatek kvalitní četby a přeceňování významu internetu pro mladou generaci. U studentů chybí kreativní myšlení, abstraktní zařídování informací, stejně jako trénování paměti. To, že již mladí lidé budou odkázáni na přístroje pro posílení paměti, že budou mladí „starci“ vykazovat rysy pokročilé Alzheimerovy choroby, potvrzují demografická studia.

Peníze hýbou světem

Poznámka zaměřená na vedoucí pracovníky, kteří též nesou svoji odpovědnost za výchovu mladé lesnické gene-

race. Začátek je v náboru a přijímacích pohovorech – chceme peníze, nemusíme mít ty studenty nejlepší... Jde ale o peníze! Jak jsou využívány podpory v rámci programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost? Dostane naše školství potřebné peníze? Nemusí tedy přijímat podprůměrné, problémové uchazeče? Jak jsou peníze rozdělovány a na co? Kolik odborných časopisů odebírají školy v rámci předplatných v Česku, kolik ze zahraničí? Jak jsou podporovány školou odborné a často velmi kvalitní práce učitelů? Jak udržujeme dobré jméno školy a jak si vážíme historických kořenů a tradic? Jak rozhodují ředitelé o kvalitě výchovy bez kvalitních pedagogických komisí? Jak jsou využívány dlouhodobé zkušenosti bývalých aktivních pedagogů? Jak jsou udržovány a zkvalitňovány zahraniční vztahy s ověřenými partnery, kolik nových kvalitních partnerských vztahů je nově uzavřeno? Jak jsou využívány zahraniční exkurze, co přinesly pozitivního studentům? Chybí vzory pro mláďá, chybí příklady – škoda! Přípravované standardy pro zkvalitnění práce učitelů jsou na obzoru a školy musí pomoci. Jaký je ředitel školy, takový jsou učitelé a takový jsou i žáci a budoucí absolventi!

Staré přísloví v anglickém jazyce říká: The devil isn't so black, as he is painted. (Čert není tak černý, jak je malován!) Kdysi nedávno jsme psali tyto slogany v jiném jazyce, je škoda, že stále rychle zapomínáme. V mláďá jsem musel ukončit jazyk německý, abych se ho po válce později opět musel doučit. Myslím, že odbouráním ruského jazyka se dopouštíme stejné chyby a možnost využít tento jazyk v Číně a řadě dalších asijských ale i evropských států není zanedbatelná (např. Pobaltí). To je jen malý případ pro úvahu nad vzdělávacím procesem, kde je stále ještě mnoho možností, co zlepšit.

(Probírat podrobněji další oblast výchovně vzdělávacího procesu (curricula, školní polesí ad.) se vymyká rozsahu pojednání. Nelze komplexně rozebrat vše a oficiální statistiky stejně mnoho faktů zcela ignorují.)

Zodpovědnost a povinnosti

Chtěl bych jen závěrem upozornit na povinnosti nás pedagogů i lesníků, i když výchova jako součást práce peda-

gogů je dnes velmi omezená. Rodič a tedy student má vždy pravdu, školní řád není třeba dodržovat? Práce pedagogů je legislativně nedomyšlená, chybí vhodné nástroje pro působení na některé skupiny nepřizpůsobivých jedinců. Připomeňme si pojmy jako kyberšikana (využívá elektronické prostředky) u pedagogů apod. Přitom práce učitele je velmi náročná, s přihlédnutím ke stavu našeho lesnictví budeme potřebovat novou, vzdělanou generaci lesnických odborníků a zde musí naše současná generace pomoci.

Rozborů současného stavu lze uskutečnit více a je potřeba komplexní zhodnocení. Nezmiňoval jsem pozitivní stránky, nechci vše zpochybnit, ale současná fakta známe a zahrabávat hlavu do písku není řešení! Celkový stav dobrý není! Současné hodnocení našich lesnických studentů již není na

vrcholu, nedlouho jsme si ho neudrželi. Měli bychom zauvažovat, i přes různé názory se zamyslet, co a jak lze vyřešit. Je to úkol pro všechny, kterým leží blaho lesů a lesnického mládí na srdci. Odpovědní jsou i krajsí zastupitelé, ředitelé, vyučující..., i Lesy ČR. Pak se současný trend ve výchově mladé generace zlepší a výsledky se dostaví. Zejména pokud nám pomohou i rodiny a okolí kolem nás.

„Velká iluze o současném vyspělém českém školství (tedy i lesnickém) není dosud na místě.“ (Použit upravený citát prof. Petra Piňhy.)

Dr. Ing. Eugen Král, CSc., Trutnov

JEHNĚČÍMU SE NA VALAŠSKU ZAČÍNÁ DAŘIT...

... mohli konstatovat organizátoři několika akcí na podporu konzumace jehněčího masa na Valašsku. V rámci společného projektu Valašské jehněčí – Jehněčí Valašsko se snaží podpořit celkově chov ovcí a tím i údržbu krajiny v naší horské oblasti.

Mezi nejvýznamnější partnery tohoto projektu se řadí **Střední škola zemědělská a přírodovědná v Rožnově pod Radhoštěm**. Proč se škola zajímá o tento projekt? Plyne to hlavně ze zaměření školy, vše co se týká zemědělství, je pro školu blízké. Navíc leží v Rožnově pod Radhoštěm, v samém srdci Valašska, které je chovem ovcí známé. Na akcích projektu Valašské jehněčí se podílejí jak studenti, tak učitelé školy. Důležitá je také propagace – právě díky propagačním materiálům se hlavně rodiny studentů dozvídají o možnosti zakoupit si jehněčí produkty.

Valašské jehněčí je projekt, který si stanovil za cíl rozšiřovat povědomí o chovu ovcí, využití ovčího masa a ovčích produktů mezi veřejností. Je nutné aby si širší veřejnost uvědomila, že ovce neodmyslitelně k Valašsku patří, proto je nutné co nejvíce podporovat jejich chov a snažit se zvyšovat spotřebu masa mezi lidmi. Bohužel se v současné době preferuje chov skotu, chovatelé ovcí mají velké problémy s odbytem. Zdravotní benefit jehněčího masa je nesporný. Ovčí maso se vyznačuje dobrou stravitelností, je velmi prospěšné pro alergiky a dietáře. Vysoký podíl aminokyselin, bílkovin a minerálních látek jen dokresluje užitečnost konzumace tohoto masa.

K dalším partnerům patří výrobci masných produktů, např. Carnex Francova Lhota, Platen cz, atd. Zároveň probíhá spolupráce s restauracemi ve Valašském Meziříčí, Rožnově pod Radhoštěm, ale i s restauracemi ve Zlíně

a na Vsetíně. Nelze vyjmenovat všechny naše partnery, výčet by byl velmi dlouhý, ale v pobočkách výše zmiňovaných výrobců je možné si jehněčí maso zakoupit.

První významnou akcí se staly „Valašské jehněčí dny“. Tato akce byla zorganizována za vydatné podpory naší školy, několika restaurací na Valašsku a byla podpořena záštitou hejtmána Zlínského kraje. Hlavní část se odehrávala právě v rožnovské střední škole, kde probíhala ochutnávka a hodnocení masných výrobků z jehněčího masa. Soutěžilo se v kategoriích „Jehněčí a skopové klobásky“, „Paštiky a ostatní masné výrobky“ a „Teplá jídla“. Do soutěže dorazilo několik desítek vzorků, své výrobky do soutěže přihlásil zmiňovaný Carnex, ale i SOU Valašské Klobouky, ISS-COP Valašské Meziříčí, řeznictví Švirák a několik dalších výrobců. Přímo na škole se ochutnávku účastnilo okolo 100 lidí nejen z řad učitelů a vedení školy, ale přišli i někteří členové agrární komory a návštěvníci z řad veřejnosti. Zároveň s ochutnávkou bylo možné v některých restauracích zakoupit masné výrobky širokého sortimentu, zájem byl velký například v restauraci Písečná v Rožnově nebo v restauraci Rajka ve Valašském Meziříčí. Akce byla slavnostně ukončena v restauraci BRASSERIE AVION v Rožnově u pana Sošky, známého experta na jehněčí speciality.

Dne 27., 29. a 30. prosince se uskutečnila prodejní akce v restauraci Písečná, prodej byl zabezpečen studenty naší školy Zuzanou Kretkovou a Pavlem Dobešem. Sortiment

nabízených výrobků byl skutečně pestrý. Největší zájem měli návštěvníci restaurace o jehněčí klobásy a paštiky. Dokonce se prodalo i několik kuchařek s recepty.

Poslední významnější akce „Zdravý Rožnov zdravě vaří“ se konala ve spolupráci s občanským sdružením Zdravý Rožnov dne 31. ledna v prostorách Základní školy Videčská v Rožnově pod Radhoštěm. V programu byla přednáška Ing. Dobeše o současném stavu chovu ovcí na Valašsku, nezanedbatelná část přednášky byla věnována úpravě masa v kuchyni. Akce se zúčastnilo kolem 60 návštěvníků, i zde byl zorganizován prodej masných výrobků i odborné literatury.

Pevně doufáme, že tyto akce byly pro návštěvníky zajímavé, a budou se jich i nadále účastnit v hojném počtu. Tímto také děkujeme všem, kteří se na organizování těchto akcí podíleli, poskytli své rady a nápady a hlavně děkujeme samotným návštěvníkům neboť bez nich by naše práce neměla smysl!

žák Pavel Dobeš
Střední škola zemědělská a přírodovědná
Rožnov pod Radhoštěm

EDUCO 2009 – CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ UČITELŮ

Posřehy z mezinárodní konference v Tatranské Štrbě

V březnové Zemědělské škole jsme přinesli první informace – dva články – ze setkání zástupců slovenských a českých univerzit na konferenci k problematice přípravy učitelů přírodovědných a zemědělských předmětů, které nám do časopisu zaslala naše slovenská dopisovatelka. Úvodní článek a závěry z lednového jednání na Slovensku tak rozšiřujeme o další postřehy z vystoupení účastníků konference.

V pořadí už 5. konference ke vzdělávání učitelů přírodovědných, zemědělských a dalších příbuzných oborů se v tomto roce věnovala cílům a úkolům celoživotního vzdělávání učitelů, výsledkům výzkumu v této oblasti a výměně zkušeností na tomto poli. Pořadatelé – Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze, Katedra zoologie a antropologie FPV UKF v Nitře a Katedra učitelství a didaktiky biologie UK PĚF v Praze se už tradičně zhostily přípravy a zajistily celý průběh na výbornou. Škoda jen, že počet účastníků byl oproti předchozím setkání o něco nižší (že by ekonomická krize?!)

Třídenní konference měla opět svůj tradiční a osvědčený scénář – zahájení a úvodní referáty, dopolední exkurze, jednání v sekcích a večerní diskuzní fórum a závěry a zakončení programu s novými plány pro příští konání.

Otevření konference a úvodní vystoupení

Konferenci zahájil PROF. SLAVÍK (IVP ČZU Praha) s konstatováním a přáním, že téma – celoživotní vzdělávání učitelů – je a bude stále aktuální.

DOC. ŠVECOVÁ (PĚF UK Praha) se v úvodním referátu zamyslela nad učitelskou profesí v měnící se společnosti. Vzdělávání je zakázkou společnosti, uvedla. Charakterizovala profesní standard učitele a definovala jeho sedm oblastí znalostí. Jaké všechny znalosti by měl učitel mít? Naše pedagogika je spíše historicky vázaná na pedagogiku německou (otázka drilu), těžko se u nás propagují volné přístupy ke vzdělávání. Je ale třeba vymezit, co by měl absolvent, budoucí

učitel zvládnout v rámci studia na VŠ, co by si pak měl doplňovat v celoživotním vzdělávání. Zorientovat se v současném celoživotním vzdělávání však není jednoduché. Došlo v něm k velké decentralizaci, ke vzájemné konkurenci. Ze vzdělávání se stal komerčně výhodný artikl, kterého se ujaly rovněž různé firmy, různá krajová centra... Ke změnám došlo i v hodnocení kurzů (MŠMT), kurzy jsou akreditovány (názor, že ne vždy objektivně), absolventi získají osvědčení. Nejdůležitější by mělo být hodnocení kurzu z pohledu učitele. Všichni si uvědomují, že v dnešní době už nestačí jen pouhá přednáška. Doc. Švecová dále upozornila na důležitost sledování a řešení problémů začínajících učitelů. Jaké zvolit nejhodnější metody a formy? A nastoluje otázky – jak formovat celoživotní vzdělávání. Nutná je koncepce a vize (a to i v přípravné skupině na ministerstvu školství, které se tomu věnuje)! A znovu se vrací k nutnosti vytvořit standard celoživotního vzdělávání.

V úvodním referátu se tak dotkla obecnějších otázek a předpokládá, že konference se k této problematice vyjádří a přinese i určitý závěr.

V následné diskuzi byly sdělovány zkušenosti s přípravou standardu, který by měl být předložen na ministerstvo školství, a je nyní v recenzním řízení. Jak napomoci jeho prosazení? Učitelé musí mít znalosti, dovednosti, kompetence. Může to vše budoucí učitel získat při teoretickém studiu a v rámci praxe na fakultních školách? Má této praxe dostatek? Kladou se i otázky – za jak dlouho se stane učitel odborníkem? Vzdělávání je potřeba rozlišit na profesní a zájmové. Jak postupovat, aby se celoživotní vzdělávání odrazilo i ve finančním ohodnocení učitelů? Další

vzdělávání učitelů by mělo být koncepční a musí kopírovat profesní standard učitele. Nedobrá je situace, pokud nejsou učitelé k celoživotnímu vzdělávání motivováni, ale jsou k němu donuceni. Na závěr diskuze pak byla položena „prostá“ otázka: Co by učitelé měli vědět a žáky naučit? A jak na to?

Vzdělávání a venkovský prostor bylo tématem vystoupení PROF. SLAVÍKA. Hned v úvodu zdůraznil nutnost orientovat se na prostředí venkova. Venkov – to už není jen velkovýroba, a i tady je potřeba se vzdělávat. Největším úkolem je změnit myšlení lidí, protože vzdělávání není nikdy konečné! Je nutné podporovat na venkově formální, ale i neformální vzdělávání. K tomu je ale potřeba vytvořit personální a materiální podmínky. Další vzdělávání je příležitost, důležitý moment pro střední odborné školy, pro jejich vztah k venkovu. V rámci zachování své existence se musí chopit příležitosti a věnovat se i neformálnímu celoživotnímu vzdělávání. Školy se slučují, zanikají a to je velká škoda, protože znovu už se škola nepostaví. Proto je nutná a důležitá vazba škol na region, na jeho potřeby a docílit tak vzájemnou provázanost.

Na Institutu připravili v rámci grantu na r. 2009–11 projekt „Odborné vzdělávání a celoživotní učení v kontextu vývoje venkovského prostoru v ČR“. Předpokládají zapojení i středních a vyšších škol, kterým by tato spolupráce přinesla nové aktivity do vzdělávání. Výsledky a výstupy z projektu budou naplňovány formou studií, konferencí, publikací, seminářů..., to vše nabídnou poskytovatelům vzdělávání, kterými budou učitelé zmíněných škol. Ti si musí zvyknout vzdělávat i dospělá a je třeba je na to připravit. Aktuálním úkolem je celková rekvalifikace venkovského prostoru. Venkov je v celé Evropě bolavá záležitost a autor příspěvku nevidí jeho budoucnost pouze v hospodaření typických farmářů. A zemědělské školy budou (a musí) nacházet nová uplatnění.

Na ukončení prvního večera připomněla doc. Švecová závěry loňské konference a opět byla položena otázka, zda budou vytvořeny webové stránky k jednotlivým ročníkům konference. Problémem mj. byla skutečnost, že od všech přednášejících nebyl dán souhlas k publikování jejich výstupů.

Odborná exkurze a jednání v sekcích

Dopolední část druhého dne byla naplněna exkurzí do areálu Tatranského národního parku, a protože na konferenci byla přítomna řada pedagogů přírodovědného a zemědělského vzdělání, nebyla o zajímavé informace a nové pohledy vůbec nouze.

Odpolední program probíhal v sekcích, které tvořily následující tematické okruhy: Celoživotní vzdělávání společnosti jako fenomén současné informační společnosti; Výzkum k problematice celoživotního vzdělávání učitelů pro přírodovědné, zemědělské a příbuzné předměty; Pojetí celoživotního vzdělávání na univerzitách a Osvěta a poradenství ve vzdě-

lávání. Účastníci si mohli vybrat ze tří sekcí, s jejichž programem a přednášejícími byli předem seznámeni, ale i tak nebylo vždy snadné rozhodnout se, do které jednacímí místnosti a v jakou dobu se přesunout. Objevily se i zajímavé příspěvky mimo program a v některých případech bylo třeba (na přání přednášejícího) zaměnit pořadí výstupu.

Přinášíme proto následné postřehy jako téměř náhodný výběr z bohatého programu, který má ukázat pestrost námětů ve všech sekcích. V každé ze tří sekcí se představilo 10 – 13 řečníků.

DOC. BAKOŠOVÁ se věnuje se sociální pedagogice v rámci svého působení na SPU Nitra a na škole vede mj. výcviky v komunikaci. Položila si otázky: Jaká by měla být efektivní komunikace v pedagogických situacích? Jaké jsou teoretická východiska a praktické zkušenosti?

V rámci celoživotního vzdělávání ve výběrových kurzech „komunikace ve škole“ se zájemci seznamují s komunikačními kompetencemi, pracují na schopnosti prosadit se, upravují svou formu projevu... K různým pedagogickým situacím jsou různé přístupy, autorka je postupně osvětlila – za optimální je považován přístup konstruktivní, chybné jsou neřešící přístupy způsobené malou autoritou (únik, agresivita). Velký posun v naší společnosti nastal v komunikaci učitele se žáky. Tady se změnil autokratický přístup v přístup humánní, ale pozor, i žáci a studenti se změnili! – ztratila se pravidla hry. Následně položila přítomným posluchačům otázku, zda existují komunikační pravidla pro střední školy? Se studenty se tímto tématem zabývají, zkoušejí tvořit pravidla, je to práce pro obě strany velmi zajímavá. I proto za důležité považují především vzájemné aktivní naslouchání! Na praktických příkladech pak představila různé způsoby komunikace (např. efektivní, podporující, popisnou, asertivní), které se studenty na seminářích rozebírají. Potřebnou autoritu si musí pedagog vytvořit hned na začátku svého působení, později to už jde velmi obtížně. A proto je potřeba se tomu u budoucích učitelů věnovat.

Co by měl pedagog vědět o svých studentech? RNDR. DYTŘTOVÁ, JAKLOVÁ (ČZU Praha) učí aplikovanou chemii a ve svém vystoupení nabídla učitelům sondu do hodnotové orientace mladých. Pomocí dotazníků zjišťovala a porovnávala po určitých letech (1999, 2008) hodnotové preference studentů prvních ročníků vysokých škol. Jak byl žebříček hodnot závislý na věku, sociálním postavení, jak se mění s dobou? U obou testovaných skupin bylo nejvýše hodnoceno zdraví, ke konci se umístily pojmy jako moc, prestiž, peníze. Láska, štěstí – jsou také shodně, někde uprostřed. Zato hodnocení významnosti rodiny, partnera a přátel se liší. Současní studenti významně preferují rodinu (před deseti lety to byli více přátelé), stejně tak partnera. Zaměřila se na rozdílnosti, a ve své osobní úvaze rozebírala, co způsobuje posun hodnot mladých lidí, proč se naše společnost mění, proč se např. rodina dostává v pořadí před přátele? Jaké jsou zkušenosti posluchačů?

Pedagogické riadenie a jeho vplyv na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov bolo téma prednášky PAEDDR. UHEREKOVÉ z Univerzity Komenského Bratislava. Príspevek prezentoval výsledky výzkumu zaměřeného na řídicí činnosti učitele a jejich odraz v učení žáků.

Autorčinu přednášku jsem zastihla až v závěru, ale zaujala mě její vlastní úvaha, kterou připojila k výzkumným číselným údajům. Zamyšlela se nad postavením učebnice, nad problémem malé schopnosti žáků pracovat s textem... V diskusi přítomné posluchače upoutala metodika výzkumu vhodná k použití i v jiných případech pedagogického bádání.

DOC. KRPALEK (IVP ČZU Praha) představil kurzy pro rozvoj kompetencí učitelů, které Institut chystá pro cvičné i ostatní učitele. Kurzy ve formě seminářů a následných diskuzí, workshopů budou nově rozšířené, a to v rámci projektu Evropského sociálního fondu. Přibudou rovněž další vzdělávací partneři. Na vybraných školách (Humpolec, Chrudim, Nové Strašecí ...) se uvažuje o vybudování multimediálních učeben, kde by bylo možné odborné kurzy kvalitně zajišťovat. Ke spolupráci se chystají oslovovat i další školy.

I s prací RNDR. TULENKOVÉ z Fakulty humanitních a přírodních věd Prešovské univerzity (Rozšiřovanie edukačných kompetencií pedagogických pracovníkov) se budou moci zájemci podrobně seznámit v připravovaném sborníku, který vyjde z konference. Řešitelé se zaměřili na problematiku zefektivnění práce pedagogických pracovníků působících v zájmových kroužcích při vzdělávacích institucích a chtěli jim poskytnout požadovanou odbornou, metodickou a metodologickou podporu. V závěru autorka zdůraznila důležitost transformace vědního systému do didaktického systému. Učitelé by měli učit své studenty jen to, co studenti budou potřebovat. Jakým způsobem? To je věcí každého pedagoga, ale podmínkou je splnění vzdělávacích standardů. Nutností a základním předpokladem ke kvalitní výuce jsou samozřejmě aktuální a hluboké znalosti, ale neméně důležitá je schopnost (dobrého) pedagoga – umět vše potřebné studentům v přijatelné formě předat, uzavřela.

Zahraniční účastníci konference byla sympatická paní LEENA SAVISALO z helsinské univerzity. Představila posluchačům Finsko a porovnávala svou zemi (v počtu obyvatel) rovněž s 5 mil. hostitelskou zemí. Následně se zamýšlela, jak vzdělávat odbornou i neobdobnou veřejnost, jak je seznamovat s problémem udržitelnosti čistoty vod v Baltském moři. Jak to udělat, abychom co nejméně znečišťovali vodní toky? Jak způsobit, aby neznečišťování vod bylo každému vrozené? – kladla si otázky. Začít musí každý u sebe – čištěním odpadů v domácnosti. To považuje za důležité téma celoživotního vzdělávání – při každé své činnosti brát na zřetel ochranu vod! Účastníky konference mohlo trochu překvapit, že Finové nezapomínají v tomto ohledu ani na oblasti s velmi nízkou hustotou obyvatel, kde čistota vod by mohla

být bezproblémová, a že vůbec takovou péči moři věnují, když oproti jiným zemím znečišťují vody tak minimálně. Myšlení lidí se snaží změnit i s pomocí nevládních organizací a od r. 2011 hodlají čistit veškerou odpadní vodu.

Vysvětlení k takovému přístupu doplnil o své zkušenosti i prof. Slavík: Finové jsou naprosto spolehliví, když se něco naučí, budou to dodržovat. Nepřipravují zákony, které by pak nedodržovali. (Jako u nás?)

K oživení programu přispěl i malý pokus z oblasti fyziky – ukázka supravodivosti (pro laika, jak se točí kulatý magnet v tekutém dusíku), který byl v jedné ze sekcí předveden.

Bohatou činnost v oblasti celoživotního vzdělávání přírodovědných a environmentálních disciplín vyvíjí i katedra biologie Pedagogické fakulty Univerzity v Hradci Králové. S elektronickými výukovými materiály k biologii a ekologii byli čtenáři podrobně seznámeni v březnové Zemědělské škole a prakticky je DOC. MÁLKOVÁ předvedla už účastníkům konference. Ve svém hlavním referátu představila činnost katedry biologie a zaměřila se na nové úkoly ve vzdělávání. Zdůraznila posun od automatizace ve výuce k její systematickosti, k provázanosti teoretické a praktické složky vzdělávání. Zajímavá byla nabídka pro Univerzitu 3. věku, populární a hojně navštěvované jsou přírodovědné a ochranné cykly. V rámci akreditovaných projektů (ekologické a environmentální vzdělávání) proškolují pedagogy i veřejnost – cílem není předávání vědomostí, ale zvyšování ekogramotnosti, náplní jsou komplexní exkurze a praktické dílny. Absolventi získají přednášky a průvodce exkurzemi na DVD. To lze hradeckým studentům i trochu závidět, že?

Geovedné vzdelávanie učiteľov bylo tématem výstupu DOC. TURANOVÉ z Geologického ústavu Přírodovědné fakulty Univerzity Komenského Bratislava. Představila své pracoviště, možnosti studia a především vzdělávání učitelů v rámci projektu ESF i jejich trvalý zájem a spolupráci (Klub učitelů geovied). V následné diskusi byly oceněny tři učebnice z tohoto pracoviště i správný komplexní přístup ke studiu, který integruje prvky neživé přírody do živé.

Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha má se vzděláváním učitelů zemědělských škol velké zkušenosti. ING. FRANK, jeden ze spoluautorů analýzy vzdělávacích potřeb učitelů zemědělských škol, hovořil o postupu dotazníkového šetření. Učitelé praktického vyučování a učitelé odborných předmětů se vyjadřovali ke kompetencím, vzdělávacím potřebám..., zájem projeví o moderní technologii, o propojení výuky s praxí. A jaké schopnosti, hodnoty považovali za důležité pro osobní rozvoj? Překvapují nás uváděné pojmy jako např. radost ze života, zvládnutí stresu, zvládnutí problémových žáků? Analýza má vzdělávacím pomoci se připravit na nový širší obsah chystaných seminářů, ukázat jim, na co se orientovat, co učitelé a ředitelé příslušných škol potřebují.

Pro pravidelné účastníky konference je těžké si představit, že by jeden ze společných večerů nebyl zpestřen a obohacen o poutavou přednášku pana FRANTIŠKA FENDEKA, správce školičího a ubytovacího zařízení Národního institutu dětí a mládeže MEDVEDICA v Tatranské Štrbě, výborného znalce přírody a života medvědů především. Ani letošní rok nebyl výjimkou a všichni přítomní si opět rádi vyposlechli, co nového v tatranské přírodě. (*Nechyběla ani praktická ukázka „vábení medvěda“, jak se můžete přesvědčit u fotografií na 3. straně obálky. Další snímky jsou z přírodovědné exkurze po TANAP.*)

Názory, závěry, doporučení

Co tato konference přinesla, co vyřešila, jaké jsou závěry a doporučení z jednotlivých sekcí? To byl program posledního dne jednání. Třídenní konference se zúčastnilo 46 účastníků, předneseno bylo 41 příspěvků, většinou k celoživotnímu vzdělávání učitelů, čtvrtina výstupů byla metodicky zaměřena na výukové prostředky. Z přednesených příspěvků vzniknou dva sborníky – jedna publikace monotematická k celoživotnímu vzdělávání, druhá zaměřená na metodickou přípravu učitelů. V letošním roce se osvědčil prezentační pult, kde bylo možno představit učebnice, publikace, CD – dalším zajímavým zpestřením do příštího ročníku by mohly být prezentační postery. A jaké jsou závěry z jednání tří sekcí?

V sekci A se všechny přednesené příspěvky týkaly celoživotního vzdělávání na jednotlivých univerzitách a rozvoje pedagogických kompetencí. Jednotlivé univerzity pořádají k dalšímu vzdělávání různé kurzy, bylo by užitečné se o nich vzájemně informovat, „vyměňovat“ si je mezi sebou. Za potřebnou je považována např. pomoc učitelům při legislativní organizaci, a to rozvíjením legislativních kompetencí formou příslušných kurzů. Doporučuje se využít i zkušeností učitelů důchodců, kteří mohou se svými znalostmi pomoci zvláště v časově náročných akcích. A jaké byly navrženy náměty pro příští konferenci? Účastníci navrhovali: požadavky a reflexe praxe na přípravu učitelů, aktuální úskalí transformace..., rozšířit fórum o názory a zkušenosti ředitelů škol.

Příspěvky sekce B zahrnovaly problematiku biologických, ale i jiných předmětů, aktivity ze všech sledovaných oblastí. Představeny byly nejrůznější učební pomůcky, nové modely učebnic. Prezentovány byly též nové přístupy ke vzdělávání, různé metody, formy. A doporučení? Školy nabízejí široké spektrum aktivit, je třeba je zveřejňovat, zvýšit jejich osvětu, a tak zvýšit efektivnost jednotlivých akcí a zlepšit orientaci v nich. Dobrou formou by bylo vytvoření veřejného portálu pro sekundární vzdělávání, což ale není věc tak jednoduchá. Dalo by se to řešit např. podáním společného projektu, portál na mezinárodní úrovni by mohl prezentovat mj. i skriptata, učební pomůcky... A téma na další konferenci: možnosti a úskalí přírodovědného celoživotního vzdělávání.

A závěry sekce C? Celoživotní vzdělávání organizují školy i další organizace, a to tvoří velkou škálu nabídky. Ale chybí společná koncepce, chybí informace, co učitelé chtějí a potřebují. Nutné je nejdříve vytvořit koncepci, zjistit, jaká je nabídka, zpřehlednit výběr, zatraktivnit nosná témata. Nelze se zaměřit jen na obsah, nové učivo, ale je třeba se orientovat na aktivizující formy a metody vzdělávání, inspirovat se i jinde, měnit styl dalšího vzdělávání. Rovněž je potřebné obohatit témata, nenabízet učitelům jen didaktickou ale také výchovnou a psychologickou stránku v oblasti vzdělávání. V rámci humanizace vztahu s žáky je nezbytné rozvíjet u pedagogů správný styl komunikace..., dívat se dál a reflektovat požadavky praxe.

Problematiku celoživotního vzdělávání však nelze řešit od „zeleného stolu“. Jak pokračovat, je nutné se radit s příjemci vzdělávání, tj. s učiteli. V přípravě budoucího učitele je třeba si ujasnit, co je záležitost výuky na fakultách a co začínajícímu učiteli musí poskytnout praxe. Diskutující v sekci si rovněž položili otázku: Jak znají na školách pojem „uvádějící učitel“? Tato pro začínajícího učitele důležitá osobnost na školách spíše chybí. Proto i na tuto kategorii by se měli vzdělávací instituce také zaměřit. To znamená, vše souhrnně vést a směřovat tak, aby byl naplněn profesní standard učitele.

Z řad účastníků konference vzešly další zajímavé a podnětné návrhy. Kvalitní odborné exkurze jsou na školách pořádány k nejrůznějším tématům. Pokud by se nabídka zveřejnila i na příslušném portálu, umožnilo by to a usnadnilo případnou výměnu studentů mezi fakultami i další propojení výuky. Šlo by tak vytvořit síť spolupracujících partnerů, zpracovat pro tento úkol vhodný grant? Provoz portálu je především finanční záležitost, kterou by mohl případný grant (fond rozvoje vysokých škol?) umožnit. A prozatím? Umístit odkazy na webové stránky kateder, či vyčlenit jednu katedru, která by informovala o dění během roku? Vhodný by byl i bilančující článek k výročí 5letého konání konferencí EDUCO.

Nejvýznamnější novinkou pro příští konání by však mělo být rozšíření spektra účastníků o ředitele a cvičné učitele středních škol.

Ale jak sem přivést středoškolské pedagogy? Na školách to bude problém finanční. Podat grant na konání celé konference? Zařadit ji jako součást jiného projektu? Přizvat další zahraniční účastníky?

Práce do příštího termínu konání – 28.–31. 1. 2010 je tedy dost, ale jistě to bude stát zato!

akr

OCENENIE V MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽI

“O najlepší bratislavský rožok”

V dňoch 21.–24. 1. 2009 sa študenti a pedagógovia Strednej odbornej školy z Banskej Bystrice už po tretíkrát zúčastnili medzinárodnej súťaže „O najlepší bratislavský rožok” konanej v rámci 17. medzinárodného veľtrhu gastronómie DANUBIUS GASTRO vo výstavnom a kongresovom centre INCHEBA v Bratislave.

V poradí už 3. ročník tejto súťaže bol organizovaný Cechom pekárov a cukrárov Regiónu západného Slovenska pod záštitou ministra pôdohospodárstva SR v snahe oživiť a oprášiť zašlú slávu bratislavského rožka.

Ten sa prvýkrát objavil vo výklade obchodu bratislavského pekára Schiermanna na Mikuláša roku 1785 ako nový druh pečiva s plnkou pod názvom „prešporské beugle”. Tieto chutné makové a orechové podkovičky preslávili Bratislavu. Dodávali ich aj na cisársky stôl vo Viedni, balili sa do škatúl a posielali poštou po Európe, ale aj do USA, pekári a cukrári ich piekli vo viacerých európskych mestách Rakúska, Maďarska, Česka. Bohužiaľ v 50. rokoch minulého storočia, kedy došlo u nás k zoštátneniu aj malých pekární a cukrární, výroba bratislavských rožkov postupne upadla do zabudnutia. Až po roku 1989 bola opäť obnovená ich výroba hlavne v malých cukrárskych výrobniciach. Hoci pôvodný recept sa neuchoval a chybami pri jeho prepisovaní je už zmenený, napriek tomu zostáva naším vynikajúcim výrobkom. Veríme, že po Skalickom trdelníku a ďalších potravinárskych výrobkoch rozšíri rady slovenských výrobkov s chráneným označením EU „Zaručená tradičná špecialita”. Malá modrozltá značka na obale výrobku opäť zviditeľní za hranicami Slovenska. Aj súťažou „O najlepší bratislavský rožok” sa Cech pekárov a cukrárov pričínil oto, aby v slovenskom konzumentovi opäť dozrela hrdosť na naše vlastné domáce výrobky.

Okrem výroby bratislavských rožkov bola súčasťou súťaže i výroba pleteného výrobku z kysnutého cesta a dielo z karamelu. Súťaž bola v tomto roku rozdelená do dvoch kategórií

MAJSTER a JUNIOR. V oboch sme mali zastúpenie. Za majstrov súťažili pani Bc. Vierka Václavíková, pekárska majsterka OV, ktorá nás reprezentovala v kategórii „O najkrajší pletený výrobok” a pani Mária Chabanová, cukrárska majsterka OV, v kategórii „O najlepší bratislavský rožok”. Rovnako v junioroch našu školu reprezentovali dvaja študenti z experimentálneho štvorročného učebného odboru cukrár-pekár – v bratislavských rožkoch Lukáš Baudyš, druhák a v pletených výrobkoch Gabika Čipková, štvrtáčka.

Celkove sa súťaže zúčastnilo 9 družstiev – zo Slovenska, Maďarska, Rakúska a Česka. Vo veľkej konkurencii sa našisúťažiaci nestratili, naopak, v bratislavských rožkoch v oboch kategóriách skončili na peknom treťom mieste s minimálnym bodovým rozdielom oproti v poradí druhým juniorom z Česka a majstrom z Maďarska. V celkovom hodnotení sa družstvo zo SOŠ Banská Bystrica umiestnilo na treťom mieste.

Slávnostná atmosféra odovzdávania ocenení z rúk štátneho tajomníka Ministerstva pôdohospodárstva SR, riaditeľa INCHEBY pána Rozina, cechmajstra CPCZS Ing. V. Szemesa, CSc., ako aj hostí z Rakúska, Maďarska a Česka, ale i súťaž samotná, prebiehajúca v príjemnej atmosfére, budú určite ešte dlho rezonovať v spomienkach účastníkov.

Ďakujeme organizátorom a blahoželáme oceneným!

Ing. Lýdia Ďurfinová
Stredná odborná škola Banská Bystrica

SLOVENSKO-ÍRSKA TURFOVÁ SPOLUPRÁCA

Internacionálny charakter turfú a univerzálne pedagogické postupy vytvorili predpoklad pre spoluprácu odborných škôl Slovenska a Írska.

V rámci mobilitného projektu Leonardo da Vinci financovaného zo vzdelávacích fondov Európskej únie sa v roku 2008 rozvinula spolupráca medzi Strednou odbornou školou v Šali a RACING ACADEMY & CENTRE OF EDUCATION, Ireland (Dostihová akadémia a centrum vzdelá-

vania, Írsko). Účastníkmi stáže boli traja nádejní dostihoví jazdci, ktorí majú skúsenosti s dostihovou prevádzkou už na medzinárodnej úrovni. Sú to: Eleonóra Šebestová – víťazka medzinárodných žiackych dostihov v Bratislave a Brémach, Jozef Parigal, Richard Bartoň – aktívni dostihoví jazdci.

Účastníci stáže majú k dispozícii 30 skúsených dostihových koní, veľkú krytú jazdiareň (60 x 40 m), tréningovú dráhu, telocvičňu a športové haly. Hlavnou výhodou vzdelávania v tejto škole je jazdecký simulátor, ktorý umožňuje bezpečné získavanie prvých skúseností s jazdením. Tento počítačom riadený edukačný nástroj je zaujímavý z hľadiska výcviku, pretože technika jazdenia sa koriguje porovnaním so záznamom, ktorý umožňuje odhaľovať jazdecké chyby aj u pokročilejších jazdcov. V slovenských podmienkach zatiaľ tento spôsob výuky nie je možné využívať.

Žiaci sa v partnerskej organizácii môžu vzdelávať v jazdeckých a chovateľských disciplínach za aktívnej podpory skúsených trénerov. Írska republika je v turfovom dia-

ni považovaná z hľadiska chovu anglického plnokrvníka, organizácie dostihov i celej súvisiacej agendy za svetového lídra. Osobná skúsenosť a nadviazanie kontaktov budúcich profesionálnych jazdcov určite prispievajú k skvalitňovaniu dostihového športu v Slovenskej republike.

Prínosom uvedeného mobilného projektu je výmena skúseností a dlhodobá spolupráca partnerských organizácií v rámci Európskej únie a priblíženie slovenského dostihového športu k náročným štandardom tradičných dostihových krajín.

Ing. Zdeno Malík
Stredná odborná škola Šaľa

ENVIRONMENTÁLNA PREDNÁŠKA

Najzávažnejším problémom súčasnosti je globálna ekologická kríza, ktorá už zasiahla všetky úrovne spoločnosti a jej vzťah k životnému prostrediu

Prišiel čas, aby sme začali pripravovať žiakov pre život v spoločnosti, ktorej prvoradou úlohou bude obnoviť narušenú rovnováhu a vytvoriť optimálne prostredie na rozvoj nielen ľudskej spoločnosti, ale aj ostatných živých organizmov a spoločenstiev.

Mestská knižnica v Šali v spolupráci s občianskym združením Strieborná čajka začala v mesiaci február s organizáciou besied na školách. Tá prvá sa uskutočnila na pôde Strednej odbornej školy v Šali 11. februára 2009 so študentmi 1. a 2. ročníka študijného odboru agropodnikanie so zameraním na chov koní a jazdectvo. Zameraná bola na šírenie poznatkov združenia

o lužných lesoch dolného Váhu a ich záchrane. Prednášku doplnila aj výstavka k danej problematike, ktorú si so záujmom prezreli aj ostatní študenti našej školy.

Ďakujeme p. Mihálikovi – zakladateľovi OZ Strieborná čajka a prednášajúcemu Pavlovi Stranovskému, že prišli medzi nás s týmto zaujímavým a aktuálnym projektom i pracovníckam mestskej knižnice, ktoré nám túto environmentálnu aktivitu sprostredkovali.

Ing. Lívia Szabóová
SOŠ Šaľa

DOSTIHOVÁ SEZÓNA 2009

První dubnovou neděli bude v Praze-Velké Chuchli, na závodišti s více než stoletou tradicí zahájena nová dostihová sezóna.

Vrcholem prvého dne bude již tradiční Gomba handicap pro čtyřleté a starší sprintery. Na startu se během dostihového odpoledne objeví jezdcí žáci ze Střeni školy dostihového sportu a jezdeckví ve Velké Chuchli. Loňský šampion mezi žáky Jan Verner se objeví v sedle několika koní.

Na programu sezóny je opět seriál žákovských dostihů PRE – HIPPOSPOL CUP 2009. První příležitost předvést se dostihové veřejnosti budou žáci mít 25. dubna ve Slušovicích, po té 3. května ve Velké Chuchli a 7. června, kdy se na pražském centrálním závodišti uskuteční dva dostihy s mezinárodní účastí. Ke konci školního roku 20. června se uskuteční dostih žáků také v jihočeských Netolicích.

Věříme, že se v již tradiční dobré spolupráci s trenéry, majiteli a sponzory sezóna vydaří!

Ing. Marcela Sýkorová, SŠDSaJ Velká Chuchle

Foto 4. str. obálky – čestné ceny pro nejlépe umístěné jezdce žáky a snímek z dostihů

BARMANSKÝ KURZ

Ve dnech 2.–6. 3. 2009 se ve Střední škole Opočno konal další ročník barmanského kurzu pod vedením pana Martina Smolného, majitele Martini's baru v Pardubicích.

Osmnáct žáků oboru vzdělávání Kuchař-číšník a Kuchařské práce se během týdne seznámilo s historií barmanství, barovým inventářem, výběrem vhodných surovin, recepturami a různými způsoby míchání nápojů.

V závěru kurzu mladí barmani složili písemnou a praktickou zkoušku, při které napsali test a namíchali vylosovaný nápoj.

Ing. Dagmar Mlatečková, Střední škola Opočno

Foto na 4. str. obálky – Michal Paulů při prezentaci nápoje a skupinový snímek mladých barmanů

PLES V OPOČNĚ

Dne 27. 2. 2009 se konal v hotelu Holub v Opočně ples žáků zdejší střední školy, při kterém byli slavnostně šerpováni letošní „skoro absolventi“ oborů vzdělávání Kuchař-číšník, Kuchařské práce, Farmář, Farmářské práce, Květinářské a aranžérské práce a Opravářské práce. Letošní ples zpestřilo taneční vystoupení dívek Fun group a ohnivá „show“ bratrů Králíkových. Květinářky ze 3. E připravily přehlídku večerních šatů a cylindrů doplněných vlastním aranžmá (foto na 2. str. obálky). K poslechu a tanci hrála skupina Pop Q.

ml

LIDÉ BYLI PŘI ROZDĚLOVÁNÍ PŮDY KLAMÁNI ODJAKŽIVA

Talmud, obsáhlý hebrejský soubor diskusí, výkladů a komentářů občanského a kanonického práva, obsahuje příběh o tom, jak byla na jednu hlavu židovské komunity v Babylonii uvalena nebyvale tvrdá pokuta.

Dotyčný musel zaplnit pšenicí sýpku o základně 40 na 40. Postižený „podnikatel“ zašel pro radu za tehdy proslulým rabbim Hunou (asi 212–297 n. l.), hlavou surské akademie v babylonské říši. Učenec mu pravil: „Přesvědč je, aby od tebe vzali napřed pšenici na výměře 20 na 20 a po krátkém čase aby přijali druhou splátku 20 na 20, a vyděláš polovinu.“

Samozřejmě, obsah čtverce o straně 40 jednotek je $40 \times 40 = 1\,600$ čtvercových jednotek, zatímco sečtený

obsah dvou čtverců 20×20 činí pouze 800 jednotek. Rabbí Huna zde využil ve starověku běžného omylu, totiž že obsah určité plochy závisí jen na jejím obvodu.

Náš obrázek jednoduše ilustruje, jak může mít obrazec s menším obvodem mnohem větší obsah. Dlouhý obdélník má obvod $2 \times (100 + 10) = 220$ jednotek a obsah $100 \times 10 = 1\,000$ čtverečních jednotek. Kratší obdélník má sice menší obvod, tj. $2 \times (50 + 40) = 180$ jednotek, avšak dvojnásobnou plochu $50 \times 40 = 2\,000$ čtverečních jednotek.

Historické prameny uvádějí, že ještě po řadu století i v období novověku bohatí lidé v některých oblastech podváděli svoje spoluobčany tak, že jim poskytovali zemědělskou či lesní půdu o větším obvodu, ale menším obsahu, než jaký si ponechali pro sebe.

A jak jinak, navíc prý tento podvod ještě vydávali za projev vlastní štedrosti a velkorysosti.

-tes-

V LITOMYŠLI SE PŘIPRAVUJÍ OSLAVY

založení Všeobecné řemeslnické školy

Před 120 lety začala působit v Litomyšli i v celém regionu Všeobecná řemeslnická škola, po pár letech už široko známá jako „řemenda“. Za tu dobu sice několikrát změnila své označení, ale podstata její práce – šíření a rozvoj technické vzdělanosti – zůstávala. Dnes se k tomuto poslání hlásí i ve svém oficiálním názvu.

Oslavy 120. výročí proběhnou ve dnech 15. až 17. května 2009. V jejich rámci chce škola prostřednictvím výstavy alespoň ve zkratce připomenout minulost školy, její památné chvíle i některé její slavné postavy. V maximální míře chce své absolventy, bývalé pracovníky, bývalé a současné příznivce školy, jakož i veřejnost seznámit se současným stavem školy. Budou to tři dny dokořán otevřených dveří – učeben i všech účelových zařízení. Pro všechny zájemce bude zpří-

stupněn bohatý, systematicky po desetiletí budovaný fond učebních pomůcek a moderních technických prostředků sloužících ke zdokonalení výuky. Díky ochotě podniků, s nimiž škola dlouhodobě spolupracuje, se připravuje i zajímavá výstava mobilních prostředků. K vidění bude například kolekce starších i moderních motocyklů, osobních automobilů a tahačů, ale i moderní autobus, tovární hasicí technika, starší i moderní traktor...

-jr-

KAREL FOŘT

Narodil se 2. listopadu 1852 ve Klech u Mělníka. Absolvoval hospodářskou školu v Hracholuskách (Roudnici), pak tehdy slavnou státní vinařsko-ovocnickou školu v Klosterneuburgu u Vídně, kde také od r. 1876 po 9 let působil na c.k. chemicko-fysiologické stanici (získal přitom aprobaci pro školy vinařské a pomologické). V r. 1885 byl jmenován prvním ředitelem vinařsko-ovocnické školy v Mělníku (vyučování zahájeno 15. března 1885). Působil zde 37 let – do r. 1922, kdy byla přeměněna na státní vyšší (čtyřletou) ovocnicko-vinařskou a zahradnickou školu. Ze skutečně zaslouženého odpočinku se dlouho netěšil, zemřel 12. června 1926.

Zanechal po sobě obdivuhodné dílo. To největší byla samotná škola! Přivedl ji po všech stránkách na vysokou – všemi uznávanou úroveň.

Začínal od nuly. Dokázal kolem sebe soustředit zanícený kolektiv pedagogických i dalších nezbytných pracovníků. Postupně vybavil školu vším potřebným: Nově byla vybudována vinice na labské stráni, školky ovocných a okrasných stromků, révová školka, mateční zahrada ovocnářská a zahrada zelinářská. Větší část pozemků byla s podporou hospodářsko-průmyslového spolku pozměněna na výzkumnou semenářsko-zelinářskou stanici... Rozsah výzkumné činnosti byl značný: Např. v letech 1887 až 1889 bylo zkoušeno 42 odrůd ječmene, 50 odrůd dalších obilnin, 5 odrůd kukuřice, 31 odrůd hrachu, 10 odrůd cukrovky, 300 odrůd různých druhů zeleniny, průmyslové a léčivé rostliny. Záhy po otevření školy (již od r. 1887) organizoval ovocnicko-vinařské kurzy pro dospělé pracovníky, které přispěly významným způsobem k šíření pokroku, samozřejmě i k budování skvělé pověsti školy.

Dne 15. května 1894 se začalo vyučovat v nové školní budově, na tehdejší dobu dobře vybavené. V následujícím roce byla uvedena do provozu nová pokusná stanice na využití ovoce a zeleniny, krátce na to postaven prostor-

ný sklep. Kolem školy byly soustředěny všechny praktické zahradnické objekty. Vzhledem k potřebám českého vinařství, hlavně z obavy před možností invaze révokaza, byla r. 1894 založena pokusná vinice amerických rév na ploše 2,5 ha. Kolem školy byl vybudován krásný park, který představoval i arboretum (300 druhů a odrůd dřevin).

Škola získala i mezinárodní ohlas (zúčastnila se např. výstavy v r. 1894 v Petrohradě) – studovali zde adepti ovocnářství a vinařství ze Srbska, Bulharska, Polska.

Ředitel Fořt vykonal hodně i mimo školu. Byl členem zkušební komise pro učitelstvo na vinařsko-ovocnických školách, delegátem zemědělské rady, intenzivně pracoval též ve vinařském spolku pro Čechy (stal se později jeho čestným členem). Byl činný i literárně. Spolupracoval při tvorbě Hospodářského slovníku naučného, spoluredigoval časopis Český vinař. Uveřejnil mnoho pojednání ve vinařských a ovocnických časopisech, z knižních publikací jsou vzpomínány: Perenospora viticola De By (1890), Vinařství v království českém (1891), Phylloxera vastatrix (1902), Škůdcové révy vinné a jiné.

Ing. Josef Rozman, CSc.
Moravská Třebová

OBSAH

Prichádza jar...	3
Kontrola podmíněnosti (CC) v roce 2009 v ČR	4
Environmentální výchova	5
Starostlivosť o talenty sa vyplatí	7
Květnové zasedání Europea International	8
Stáje s dojným skotem neopustíme	10
Vážne aj zábavne medzi priateľmi	11
Lesnické školství – nad čím je třeba se zamyslet!	12
Jehněčímu se na Valašsku začíná dařit	13
Educo 2009 – celoživotní vzdělávání učitelů	14
Ocenenie v medzinárodnej súťaži	18
Slovensko-írska turfová spolupráca	18
Environmentálna prednáška	19
Dostihová sezóna 2009	19
Barmanský kurz	20
Ples v Opočně	20
Lidé byli při rozdělování půdy klamáni odjakživa	20
V Litomyšli se připravují oslavy	21
Karel Fořt	21

REDAKČNÍ RADA

PaedDr. Mária **Benedikovičová**, MP SR Bratislava
Ing. Jaromír **Benešl**, Školní statek Opava
Ing. Mária **Debrečeniiová**, PhD., Agroinstitút Nitra
PhDr. Radmila **Dytrtová**, CSc., IVP ČZU Praha
Ing. Ludmila **Gočálová**, MZe ČR
Ing. Zorka **Husová**, NÚOV Praha
Ing. Marcela **Chreneková**, SPU Nitra
Ing. Břetislav **Kábele**, SOŠ České Budějovice
Ing. Jan **Kot**, Integrovaná střední škola Cheb
Ing. Ludmila **Kováčiková**, Agroinstitút Nitra
PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., ICV MZLU Brno
Ing. Josef **Matoušek**, MZe ČR
Ing. Mária **Múdra**, ZŠŠP Rakovice
Ing. Helena **Pšotová**, Úrad NSK Nitra
PaedDr. Anna **Sandanusová**, UKF Nitra
prof. Ing. Milan **Slavík**, CSc., IVP ČZU Praha
PhDr. Pavel **Sýkora**, MZe ČR

K ilustraci na obálce:

Leknín hvězdový – Nymphaea stellata (Die blaue Seerose). Planý druh teplomilného leknínu s denním rozkvětaním z východní Asie. Vybráno z publikace Allgemeines Deutsches Garten Magazin, 1806

CONTENTS

Spring is coming...	
Contemplation about coming Easter, customs and traditions	3
The check of cross compliance in the CR in 2009	4
Environmental education at the Secondary School of Crafts and Services in Velké Meziříčí	5
The care of talents is paying	
Some remarks on the preparation of students to defend their works of secondary-school specialized activity	7
May meeting of Europea International	8
Stables with dairy cattle will not be abandoned	
Periodic editorial from the Agricultural Chamber of the CR	10
In a serious and amusing tone among friends	
Contemplation about the cooperation of schools in the form of competitions	11
The forestry educational system – let us think about it!	12
Lamb meat is becoming popular in Valašsko	
Actions to support the consumption of lamb meat	13
Educo 2009 – the lifetime education of teachers	
Experiences from an international conference in Tatranská Štrba	14
An award in the international competition “For the best Bratislava roll”	18
Slovak-Irish turf cooperation	
Cooperation of schools in the framework of the mobility project of Leonardo da Vinci Programme	18
Environmental lecture	
Meetings for the public at schools	19
Barman's course	20
A school ball in Opočno	20
People have always been disappointed with land allocation	
A mathematical game	20
Celebrations of the foundation of the Universal Craftsman School are prepared in Litomyšl	21
Karel Fořt	
Prominent personality of agricultural education	21

Z KONFERENCE V TATRANSKÉ ŠTRBĚ str. 14

JEHNĚČÍMU SE NA VALAŠSKU ZAČÍNÁ DAŘIT str. 13

VÁŽNE AJ ZÁBAVNE MEDZI PRIATEĽMI str. 11

Časopis vydávají

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinstitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZEI, Slezská 7, 120 56 Praha 2
tel.: 222 000 439, fax: 222 000 114, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz
Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agoinstitút, Akademická 4, 949 01 Nitra
tel.: 037/7721802, 107, fax: 037/7721742, e-mail: horvathova@agroinstitut.sk
Redaktorka: Ing. Zuzana Horváthová

www.agronavigator.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč
Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách
Sazba a tisk ÚZEI Praha

47816 ISSN 0044-3875 (Print), ISSN 1803-8271 (Online)

**AGROINŠTITÚT
NITRA**

BARMANSKÝ KURZ str. 20

DOSTIHOVÁ SEZÓNA str. 19

